

Referat fra møte i Teknologirådet

Tid: 5. juni 2018

Sted: Teknologirådets lokaler, Kongens gate 14, Oslo

Til stede:

Siri Hatlen, Karl-Christian Agerup, Marit Aursand, Helene Fladmark, Reid Hole, Reidun Høllesli, Damoun Nassehi, Cecilie Mauritzen, Anne Ingeborg Myhr, Christine Tørklep, Bent Sofus Tranøy

Fraværende:

Morten Breivik, Odd Roger Enoksen, Håvard Haarstad, Andreas Thorsheim

Fra sekretariatet:

Tore Tennøe, Renira Angeles, Adele Flakke Johannessen, Hilde Lovett, Åke Refsdal Moe, Silje Morsman, Joakim Valevatn, Ingvild Østraat

Vedtaksaker

V-sak 08.18 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Innkalling og dagsorden ble godkjent

V-sak 09.18 Godkjenning av referat fra møte mars 2018

Referatet ble godkjent, med presisering av at Damoun Nassehi var til stede på møtet.

V-sak 10.18 Avklaring av Forskningsrådets rolle og ansvar overfor Teknologirådet

Rådsleder og direktør orienterte om utviklingen i saken som har vært diskutert i flere rådsmøter tidligere. Følgende enstemmige vedtak ble fattet:

Vedtak i Teknologirådet 5. juni 2018

Rådet viser til notat fra sekretariatet til rådsmøte 5. juni 2018, og rådets drøftinger i møtet. Rådet viser også til utkast til brev til NFD datert 15. mai 2018, som svar på brev fra NFD 20. april 2018.

Rådet er tidligere orientert om den enighet som ble oppnådd i møte mellom NFD, Forskningsrådet og Teknologirådet i juni 2017, om at Teknologirådets sekretariat skal fortsette som randsone/underenhet av Forskningsrådet, og der Forskningsrådet vil ivareta blant annet regnskap og lønn, men at «IT håndteres som nå av Teknologirådet»

og at «Forskningsrådet beholder det forvaltningsmessige og administrative tilsynsansvaret for Teknologirådets sekretariat»¹

Rådet konstaterer nå at det ikke lenger synes å være realistisk å gå videre med den løsningen som ble drøftet og omforent i møtet i juni 2017 (jf brev fra Forskningsrådet av 18. mai 2017, alternativ 1, og brev fra NFD 21. september 2017).

Rådet viser også til etatsstyringsmøte med NFD 23. mai 2018, der rådsleder og direktør deltok, og rådet ble bedt om å gi sin anbefaling vedrørende fremtidig tilknytningsform for Teknologirådet. Rådets anbefalinger følger under.

1. Rådet fraråder at man går videre med en løsning som innebærer at Teknologirådets sekretariat integreres i Forskningsrådets administrasjon (jf. alternativ 2 i brev datert 18. mai 2017), da dette ikke vil være forenlig med rådets mandat og vedtekter.

Teknologirådet ble på initiativ fra Stortinget opprettet som et «uavhengig rådgivende organ for teknologivurdering» i 1999. Vedtektene betoner Teknologirådets uavhengighet på flere måter:

Ta stilling, fremme debatt og komme med forslag. Rådet skal ta stilling til teknologiutfordringene og de muligheter som ligger i ny teknologi på alle samfunnsområder, samt fremme en offentlig teknologidebatt og komme med forslag til tiltak.

Sette agendaen selv. Rådet «fastsetter selv sin forretningsorden». Oppnevningen av rådet skjer «på fritt grunnlag», det vil si at rådsmedlemmene ikke sitter som representanter for andre interesserte parter eller trenger å søke godkjenning hos disse.

Skal gå direkte til Stortinget. I følge vedtektene har Teknologirådet som oppgave «å formidle resultatet av sitt arbeid til Stortinget, øvrige myndigheter og samfunnet generelt.»

Eget og uavhengig sekretariat. Både i vedtektene og i St.meld. nr. 10 (2001–2002) slås det fast at «Teknologirådet skal ha et eget og uavhengig sekretariat». Det vil si at sekretariatet hører til Teknologirådet, og ikke kan instrueres eller disponeres av andre etater. Slik sett vil rådet ha styrefunksjon i forhold til sitt sekretariat.

Arbeidsform og organisering. Det understrekes i vedtektene at rådet selv skal velge «sine problemstillinger og hvilke arbeids- og vurderingsmetoder som skal legges til grunn.» Vedtektene gir altså rådet uavhengighet også når det gjelder arbeidsform og dermed organisering av arbeidet.

Ved valg av organisasjonsform og tilknytning bør altså uavhengighet legges til grunn som en forutsetning.

---

¹ Forskningsrådets rolle vs. Teknologirådets sekretariat. Brev fra Forskningsrådet til Nærings- og fiskeridepartementet 18.05.2017

2. Rådet anbefaler at Teknologirådet formaliseres som egen virksomhet (med eget organisasjonsnummer), fortrinnsvis forvaltningsorgan med særskilte fullmakter.

Slike forvaltningsorgan «har større økonomisk handlefridom sidan dei er nettobudsjetterte. For nettobudsjetterte verksemdar vedtek Stortinget berre kor stort bidraget frå statskassa skal vere, og verksemda kan sjølv avgjere fordelinga mellom drift og investeringar. Denne måten å gjere budsjettvedtak på er særleg tilpassa verksemdar som har inntekter i tillegg til løyvingane over statsbudsjettet. Ofte har nettobudsjettering vore grunnleggjande med at verksemdene treng fagleg fridom og sjølvstende.»²

Det skiltes mellom to typer råd: «Sjølvstendige råd med eige sekretariat» og «fagleg sjølvstendige råd med sekretariat lagt under ein vertsinstitusjon»³. Utfrå vedtektene fremgår det klart at Teknologirådet skal vere et selvstendig råd med eget sekretariat. En organisering der sekretariatet integreres i en vertsinstitusjon som Forskningsrådet vil etter rådets mening kreve vedtektsendring og behandling i Stortinget.

Rådet ber rådsleder, sammen med sekretariatsleder, formidle rådets vedtak til NFD. Rådet vil understreke behovet for en rask og endelig avklaring av fremtidig organisering og tilknytning for Teknologirådet, da den uavklarte situasjonen over lengre tid har krevet mye ledelsesoppmerksomhet.

Drøftingssaker

D-sak 09.18 Idémyldring for nye prosjekter

Tore Tennø innledet til gruppearbeidet ut fra utsendt notat.

Teknologirådets strategi gjelder for perioden 2016-2019. Vi er nå i avslutningsfasen av første runde med prosjekter under den nye strategien. Det er derfor på sin plass å starte prosessen med å finne gode prosjekter.

Proessen vil ha tre faser:

- 1) Rådsmøtet 5. juni: Idémyldring på rådsmøtet
- 2) Sekretariatet utreder
- 3) Rådsmøtet 20. september: Kommentarer, prioritering og eventuelt vedtak
- 4) Rådsmøtet 14. november: Oppfølging av prioriterte prosjekter fra septembermøtet

Hva er gode prosjekter for teknologirådet?

– De er viktige for samfunnet, bygger på teknologiutviklingen, viser et handlingsrom for politikken, og Teknologirådet kan gi unike bidrag.

---

² St.meld. nr. 19 (2008–2009) *Ei forvaltning for demokrati og fellesskap*, s. 16

³ St.meld. nr. 19 (2008–2009) *Ei forvaltning for demokrati og fellesskap*, s. 68

Rådsmedlemmene ble bedt om å komme med innspill til temaer og prosjekter. Rådet har pekt ut tre satsingsområder, og de nye prosjektene bør passe inn under disse:

Den neste økonomien.

Norge er i gang med omstilling bort fra en petroleumsbasert økonomi. Dette har sin bakgrunn i lave oljepriser, mindre tilgjengelige ressurser og ambisjoner om et grønt skifte. Men hvilken økonomi skal vi til? Digitalisering endrer fundamentale trekk ved organiseringen av økonomien i form av blant annet digitale plattformer, blokkjeden, og en fremvoksende bioøkonomi..

Igangsatte prosjekter:

- Blockchain
- Solrevolusjonen
- Arbeid i delingsøkonomien
- Hva skjer med jobbene?

Den nye velferdsstaten:

Velferdsstaten er under press fra fallende inntekter og en aldrende befolkning. Samtidig gjør den raske spredningen av digital teknologi det mulig å se for seg en omfattende reorganisering av offentlige tjenester. Et slikt digitalt skifte reiser spørsmål om paternalisme, trygghet, frihet og kontroll. Hvilke oppgaver skal det offentlige ha – og hva skal overlates til innbyggerne selv?

Igangsatte prosjekter:

- Det digitale skiftet i offentlig sektor
- Mobil helse og kunstig intelligens
- Livslang læring i det nye arbeidslivet
- Scenarier for Helse-Norge 2030
- Assisted living

Kunstig intelligens:

Billig og kraftig kunstig intelligens er i ferd med å bli en del av livene våre. På samme måte som alle verktøy og ting tidligere ble elektrifisert, vil de nå bli kognifisert og gitt mer intelligens. I tillegg er kunstig, blandet og forsterket virkelighet i ferd med bli allemannseie.

Rådet vil gjennomføre prosjekter som analyserer potensialet innen kunstig intelligens og maskinlæring, for eksempel innen selvkjørende transport, medisin og industri, og tar opp viktige spørsmål knyttet til etikk og personvern.

Igangsatte prosjekter:

- Selvkjørende biler
- Smart mobilitet og byutvikling

- Kunstig intelligens og maskinlæring: Ulike typer, bruksområder, etiske hensyn og strategi
- KI og personvern

Rådsmedlemmene jobbet i grupper og kom opp med flere prosjektforslag som så ble diskutert i plenum. Sekretariatet vil jobbe videre med en første vurdering og utredning av forslagene f r presentasjon og ny vurdering i neste møte.

Orienteringssaker

O-sak 05.18 Pågående prosjekter og formidling

Det ble orientert ut fra utsendte statusrapporter, bl.a. om:

- Ny rapport om kunstig intelligens
- Ny rapport om teknologi og læring
- Ny rapport om selvkjørende biler

O-sak 06.18 Styringsdialog med Nærings- og fiskeridepartementet

Rådsleder orienterte om styringsm tet med Nærings- og fiskeridepartementet i mai. NFD mener at det er god kvalitet på Teknologirådets rapporter og annet arbeid, og at årsrapporten for 2017 har en god struktur og et godt innhold.

O-sak 07.18 Nytt fra sekretariatet:

- *Rekruttering av ny prosjektleder.* En stilling som prosjektleder er nå lyst ut.
- *Studietur til Finland.* Sekretariatet var på en to dagers studietur til Helsinki i slutten av mai, hvor det måtte bl.a. Committee for the Future i Parlamentet, Foresight- og innovasjonsavdelingen ved Statsministerens kontor og N ringsdepartementet (angående kunstig intelligens).
- *EPTA-m te i Strasbourg i regi av Europa-parlamentet.*